

Sygn. akt III A Ua 1972/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jarosław Błaszczak
Sędziowie:	SSA Jacek Witkowski (spr.) SSO del. Joanna Sawicz
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku W. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji W. M.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 16 lipca 2013 r. sygn. akt V U 341/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt VU 341/13, Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy oddalił odwołanie W. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 lutego 2013 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy W. M. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

Ubezpieczony W. M. (ur. (...)) w dniu 29 stycznia 2013 r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 28 lat i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 3 lata 1 miesiąc i 18 dni pracy w szczególnych warunkach. Nie przystąpił do OFE.

Wnioskodawca, w okresie od 2 lipca 1979 r. do 30 listopada 1991 r. i od 2 stycznia 1992 r. do 14 marca 1993 r. pracował w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w L.. Wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od 2 lipca 1979 r. do 31 maja 1980 r. wnioskodawca pracował jako konserwator-mechanik samochodowy, starszy konserwator.

Od 1 czerwca 1980 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki kierowcy autobusu.

Przedsiębiorstwo (...) w L. to była firma, która miała pod nadzorem hotele, potem biura turystyczne, posiadała bazy transportowe, zajmowała się przewozem turystów, świadczyła też usługi na rzecz (...) - przewozy pracownicze, obsługiwało wycieczki, również zagraniczne. Zatrudniało ok. 8-10 kierowców autobusów, a były to autobusy marki: (...)S., Ikarus, Tan, o liczbie miejsc siedzących 45. Wnioskodawca, w w/w okresie, kierował takimi pojazdami. Do obowiązków kierowcy należało również m.in. utrzymanie czystości pojazdu, wykonanie drobniejszych napraw. Z uwagi na odległe trasy: Hiszpania, Austria, Węgry, Ukraina, kierowcy musieli sami sobie radzić z naprawami. Poważniejsze naprawy były wykonywane przez mechaników. Taką pracę wnioskodawca wykonywał do 31 lipca 1990 r.

Okres pracy kierowcy autobusu wynosi:

- od 1 czerwca 1980 r. do 31 lipca 1990 r., tj. 10 lat i 2 miesiące.

Od 1 sierpnia 1990 r. wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku mistrz warsztatu - kierowca.

Od 16 sierpnia 1990 r. wnioskodawcy powierzone zostały dodatkowe obowiązki, tj. prowadzenie magazynu technicznego. W dniu 16 sierpnia 1990 r. wnioskodawca (wraz z innym pracownikiem - B. P.) podpisał umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej w związku z prowadzeniem magazynku z częściami zamiennymi. Następnie od 1 maja 1991 r. wnioskodawcy również powierzono dodatkowe obowiązki, tj. prowadzenie magazynu technicznego.

W okresie od 1 sierpnia 1991 r. do 30 listopada 1991 r. W. M., na stanowisku kierowcy powierzono dodatkowe obowiązki - prowadzenie magazynu technicznego.

Wnioskodawca w w/w okresach, obok pracy kierowcy, prowadził magazyn techniczny, mistrz warsztatu.

W okresie od 2 stycznia 1992 r. do 14 marca 1993 r. wnioskodawca był zatrudniony jako kierowca-mechanik + brygadzysta pracujący. W tym czasie od 2 stycznia 1992 r. pracował jako kierowca autobusu, a od 25 listopada 1992 r. wnioskodawcy powierzono prowadzenie magazynu technicznego w Bazie (...). Umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej w związku z prowadzeniem magazynu wnioskodawca podpisał wraz z B. K. w dniu 25 listopada 1992 r.

W tym czasie okres wykonywania przez wnioskodawcę pracy kierowcy autobusu wynosi: od 2 stycznia 1992 r. do 24 listopada 1992 r. - 10 miesięcy i 3 dni.

Praca kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach - wymieniona w Wykazie A, Działu VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Łącznie, wraz z okresem uznanym przez organ rentowy, okres pracy wnioskodawcy zaliczony jako praca wykonywana w szczególnych warunkach wynosi: 3 lata 1 miesiąc i 18 dni + 10 lat i 2 miesiące + 10 miesięcy i 3 dni = 14 lat 1 miesiąc i 21 dni.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd orzekł, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W uzasadnieniu Sąd wskazując na podstawę prawną rozstrzygnięcia, tj. art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdził, że sporną kwestią było wykazanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W ocenie organu rentowego wnioskodawca udowodnił 3 lata 1 miesiąc i 18 dni

pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w L. od 1 czerwca 1980 r. do 30 listopada 1991 r. i od 2 stycznia 1992 r. do 14 marca 1993 r., ponieważ w świadectwie pracy wykonywanej w szczególnych warunkach charakter pracy nie został określony ściśle według działu, pozycji i punktu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Nadto, ubezpieczony w okresie od 1 sierpnia 1990 r. do 30 listopada 1991 r. był zatrudniony na stanowisku „mistrz warsztatu-kierowca”. Wnioskodawca domagał się natomiast uznania za pracę w szczególnych warunkach w/w okresu, podnosząc, że w tym okresie pracował jako kierowca autobusu.

Sąd stwierdził, że z zeznań świadków i dokumentów z akt osobowych jednoznacznie wynika, że wnioskodawca w okresach zatrudnienia od 1 czerwca 1980 r. do 31 lipca 1990 r. i od 2 stycznia 1992 r. do 24 listopada 1992 r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w L. pracował na stanowisku kierowcy autobusu i była to praca kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15, która jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach - wymienioną w Wykazie A, Działu VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Pracę tę wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, w zakresie świadczonej przez wnioskodawcę pracy na stanowisku kierowcy autobusu w w/w okresie, stwierdzając, że znajdują one potwierdzenie w dokumentacji z akt osobowych wnioskodawcy.

Sąd nie uznał pozostałych okresów zatrudnienia jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, tj. od 1 sierpnia 1990 r. do 30 listopada 1991 r. i od 25 listopada 1992 r. do 14 marca 1993 r., mimo że pracodawca sporządził i na te okresy świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W okresach tych bowiem wnioskodawca obok pracy kierowcy autobusu wykonywał dodatkowo powierzone mu obowiązki prowadzenia magazynu z częściami zamiennymi i magazynu technicznego. Wynika to jasno z dokumentów z akt osobowych wnioskodawcy (angaży, umów o odpowiedzialności materialnej) oraz zeznań świadków J. Z. i B. K.. Sąd wyjaśnił, że skoro wnioskodawca wykonywał te obowiązki - nie mógł stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracować jako kierowca autobusu. Łącznie wnioskodawca udowodnił 14 lat 1 miesiąc i 21 dni pracy wykonywanej w szczególnych warunkach wobec wymaganych 15 lat.

Wobec tak poczynionych ustaleń Sąd uznał, że wnioskodawca nie spełnił wszystkich warunków do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca wywodząc apelację i zaskarżając wyrok w całości, zarzucił wyrokowi sprzeczność ustaleń faktycznych Sądu z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie przez przyjęcie, że dopisanie w świadectwach pracy obok słowa kierowca innego określenia stanowiska w celu przyznania wnioskodawcy wyższej kategorii zatrudnienia przesądza o odmowie uznania tego okresu pracy za czas pracy w warunkach szczególnych. W ocenie skarżącego prowadzenie podręcznego magazynku z częściami zamiennymi zupełnie nie wpływało na pracę wnioskodawcy jako kierowcy autobusu, albowiem praca ta wymagała także od kierowcy czuwania nad bieżącym stanem technicznym autobusu.

Wobec tak sformułowanego zarzutu apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury w warunkach szczególnych i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe w sprawie i na jego podstawie ustalił prawidłowy stan faktyczny, z którego wywiódł trafne wnioski, a w konsekwencji wydał wyrok zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd

I instancji, jak również argumentację prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i bez potrzeby ponownego cytowania przyjmuje ją za własną.

Swoje uprawnienie do emerytury wnioskodawca wywodził z przepisu art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U.2013.1440 j.t.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01. 1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy w ilości co najmniej 25 lat.

Dalsze kwestie związane z wiekiem emerytalnym, rodzajem prac lub stanowisk oraz warunkami nabycia prawa do emerytury ustala się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia „Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust). Zgodnie z tym wzorem zakład pracy ma obowiązek w wydanym pracownikowi dla celów emerytalnych świadectwie pracy określić charakter prac ściśle wg wykazu, działu i pozycji w/w rozporządzenia i podać stanowiska zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia właściwego ministra.

Na tle przytoczonych przepisów kwestią sporną było wykazanie przez wnioskodawcę stażu pracy co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.) wykaz A.

Wnioskodawca domagał się zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresów pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w L. od 1 czerwca 1980 r. do 30 listopada 1991 r. i od 2 stycznia 1992 r. do 14 marca 1993 r., podnosząc, że w tym okresie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy autobusu. Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie stwierdził, że do dotychczas udowodnionego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 3 lat 1 miesiąca i 18 dni, polega zaliczeniu okres pracy wnioskodawcy od 1 czerwca 1980 r. do 31 lipca 1990 r. oraz od 2 stycznia 1992 r. do 24 listopada 1992 r. Oznacza to, że łączny okres pracy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat 1 miesiąc i 21 dni.

Sąd odmówił zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresów od 1 sierpnia 1990 r. do 30 listopada 1991 r. i od 25 listopada 1992 r. do 14 marca 1993 r., wskazując, że w okresach tych wnioskodawca obok pracy kierowcy autobusu, miał powierzone obowiązki kolejno mistrza warsztatu, prowadzącego obsługę magazynku technicznego, brygadzysty, konserwatora-mechanika samochodowego. Sąd podkreślił, że nie jest możliwym uznanie, iż w tychże spornych okresach wnioskodawca wykonywał pracę kierowcy autobusu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Trudno też zgodzić się z twierdzeniami wnioskodawcy, że te dodatkowe obowiązki nie miały wpływu na wymiar czasu pracy wnioskodawcy w charakterze kierowcy, że miały one jedynie charakter sporadyczny i nie kolidowały z obowiązkami kierowcy.

Takiej argumentacji przeczą zeznania świadków J. Z. i B. K., jak również dowody z dokumentów (angaży, umowy o odpowiedzialności materialnej pracownika z dnia 16.08.1990r.). Podkreślić należy, że dokumentacja z akt osobowych wnioskodawcy zachowała się w całości i zebrane w niej dokumenty w sposób jednoznaczny wskazują, że wnioskodawca obok pracy kierowcy w spornym okresie miał powierzone również innego rodzaju obowiązki. Brak jest

podstaw do marginalizowania faktu wykonywania przez wnioskodawcę pracy mistrza warsztatu, czy też mechanika. Twierdzenia wnioskodawcy, iż obowiązki te nie wpływały na wymiar czasu pracy w charakterze kierowcy nie zostały poparte żadnymi istotnymi dowodami, a w szczególności stoją w sprzeczności z dokumentacją obrazującą przebieg zatrudnienia wnioskodawcy. Skoro wnioskodawca będąc zatrudnionym na pełen etat miał wykonywać pracę kierowcy oraz pracę mechanika, konserwatora, obsługi magazynu technicznego, to oznacza to, iż nie mógł wykonywać jedynie pracy kierowcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale, tj. ciągle, wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem (tu kierowcy). A zatem, w przypadku jednoczesnego wykonywania prac wymienionych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), z nie wymienionymi, nawet gdy stosunek tych prac jest nieproporcjonalnie wysoki na rzecz tych pierwszych, przekreśla to możliwość uznania za pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, jako że nie była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jednocześnie wyjaśnić należy, że fakt, iż pracodawca wystawił wnioskodawcy za sporny okres świadectwo pracy wykonywanej w warunkach szczególnych także nie oznacza, iż automatycznie wszystkie te okresy pracy zostaną uznane za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Sama treść świadectwa pracy nie przesądza jeszcze o uznaniu, iż wskazany w nim okres był okresem, w którym pracownik wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi jedynie domniemanie, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 u.e.r.f.u.s. Świadectwo takie może podlegać weryfikacji.

Wyjaśnić także należy, że obowiązek udowodnienia wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym spoczywa na ubezpieczonym. Biorąc zaś pod uwagę, że prawo do emerytury w wieku obniżonym stanowi odstępstwo od ogólnej reguły, wszelkie istotne wątpliwości, które pojawią się w toku postępowania dowodowego oznaczają nieudowodnienie spełnienia warunków uzyskania prawa do wyjątkowego świadczenia. Wszystkie obowiązki dowodowe w zakresie wykazania, że wykonywana praca spornym okresie miała charakter pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), obciążają wnioskodawcę, a nie organ rentowy.

W niniejszej sprawie wnioskodawca nie przedstawił takich przeciwdowodów, które pozwalałyby na podważenie dowodów z dokumentów, jakie widnieją w aktach osobowych wnioskodawcy. Dowód z zeznań świadków pozwolił w zasadzie jedynie na potwierdzenie zatrudnienia wnioskodawcy w wspornym okresie w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w L., co i tak nie stanowiło samo w sobie kwestii spornej. Sąd natomiast dał wiarę zeznaniom świadków J. Z. i B. K., którzy wskazali, że tylko pracownicy mający podpisana umowę o odpowiedzialności materialnej zajmowali się obsługą magazynów. Twierdzenia takie należało uznać za prawdziwe i potwierdzone zebranymi w sprawie dowodami, w tym dokumentem umowy z dnia 16.08.1990 r. o wspólnej odpowiedzialności materialnej.

Reasumując Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji, albowiem stanowi ona jedynie polemikę z prawidłowo wydanym rozstrzygnięciem, która nie została poparta żadnymi istotnymi dla sprawy argumentami.

Tym samym stwierdzić należy, że słusznie Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalno-rentowej, od których zaistnienia uzależnione jest przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury, albowiem nie legitymuje się on co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 kpc, orzekł o oddaleniu apelacji wnioskodawcy jako oczywiście niezasadnej.